

Ahoj primáni,
jistě se vám už stýskalo po našich
hodinách češtiny. Než se zase budeme
moci scházet normálně ve škole, bude
naše výuka probíhat na dálku. Upravila
jsme své prezentace tak, abyste mohli
studovat sami, ke každému úkolu je na
dalším obrázku řešení. Ale nešvindlujte a
užívejte si dočasně češtinu bez známek!
V prezentaci je uveden cíl, tedy co
přesně byste po jejím prostudování měli
umět. Ujistěte se, že jste cíle bezpečně
dosáhli, a teprve pak se přesuňte
k další lekci.

Věřím, že se nám bez ohledu na
nepříznivé okolnosti povede rozšiřovat
vaše znalosti češtiny.

S pozdravem
DRE + Eda

Eda - náš pes,
který mi teď
bude s vaší
výukou pomáhat

Cíl

Dnes si s námi můžete nezávazně vyzkoušet diktát, připomenout si, co už umíte o slovesech, a potrénovat jazykové myšlení několika hádankami.

Lekci splníte, pokud:

1. Jsou vám jasné všechny pravopisné jevy v diktátu, tedy víte, jak se které slovo píše a proč.
2. Víte, jaké jsou mluvnické kategorie (významy) sloves, a umíte je správně určit.

- Na dalším obrázku najdete diktát upravený jako doplňovačku. Je samozřejmě také možné si ho nechat nadiktovat od rodičů nebo sourozenců.

Vaškov_ prázdniny

Vašek prožil část letních prázdnin u bab_čky na vs_. Byl_ to prázdniny plné neob_čejných zážitků a dobrodružstv_. Probouzel se brz_ ráno, protože ho kohouti budil_ hlas_ tím kokrháním. Babička už krm_la král_ky, s_pala slepicím, vstávala opravdu brz_čko. Po snídani musel Vašek zal_t květiny v truhl_c_ch. Potom pomáhal babičce na zahrádce v_trhávat plevel ze zeleninov_ch záhonů. Odpoledne už u vrátek čekal_ Vaškov_ kamarádi. Společně se šl_ koupat k rybníku. Všude se ozývalo hlas_té v_skání. Nad vodní hladinou se proháněly vá_ky, ve vzduchu poletoval_ ptáci.

- Ted' vám ukážu, jak diktát napsal Eda. Zkontrolujte, jestli tam nemá chyby.

Vaškovy prázdniny

Vašek prožil část letních prázdnin u babičky na vsi. Byly to prázdniny plné neobyčejných zážitků a dobrodružství. Probouzel se brzy ráno, protože ho kohouti budili hlasitým kokrháním. Babička už krmila králíky, sypala slepicím, vstávala opravdu brzyčko. Po snídani musel Vašek zalít květiny v truhlících. Potom pomáhal babičce na zahrádce vytrhávat plevel ze zeleninových záhonů. Odpoledne už u vrátek čekali Vaškovi kamarádi. Společně se šli koupat k rybníku. Všude se ozývalo hlasité vískání. Nad vodní hladinou se proháněly vášky, ve vzduchu poletovali ptáci.

- Hotovo? Tak se můžete podívat na správné znění diktátu:

Vaškovy prázdniny

Vašek prožil část letních prázdnin u babičky na **vsi**. Byly to prázdniny plné neobyčejných zážitků a dobrodružství. Probouzel se brzy ráno, protože ho kohouti budili hlasitým kokrháním. Babička už krmila králíky, sypala slepicím, vstávala opravdu **brzičko**. Po snídani musel Vašek zalít květiny v truhlících. Potom pomáhal babičce na zahrádce vytrhávat plevel ze zeleninových záhonů. Odpoledne už u vrátek čekali Vaškovi kamarádi. Společně se šli koupat k rybníku. Všude se ozývalo hlasité **výskání**. Nad vodní hladinou se proháněly **vážky**, ve vzduchu poletovali ptáci.

- Všechno jasné? Tak pokračujte na další část lekce.
- Nějaký problém? Napište mi buď na e-mail, nebo přes systém Bakaláři.

- A teď si trochu odpočiňte u jazykové hádanky.

Do následujících vět doplňte vždy jedno slovo tak, aby všechna doplněná slova měla týž kořen.

- a) *Naše slepice se pasou v travnatém*
- b) *Přímky, které nemají žádný společný bod, se nazývají*
- c) *V zimě jezdíme na hory a podnikáme výlety na*
- d) *V zeměpisu jsme se učili o ... vody v přírodě.*
- e) *Voják, který uteče od své jednotky, se označuje jako dezertér, česky*
- f) *V biologii se učíme o srdci a cévách, tedy o ... soustavě.*

- Podařilo se? Zkontrolujte si řešení na dalším obrázku.

Do následujících vět doplňte vždy jedno slovo tak, aby všechna doplněná slova měla týž kořen.

- a) Naše slepice se pasou v travnatém VÝBĚHU .
- b) Přímký, které nemají žádný společný bod, se nazývají ROVNOBĚŽKY .
- c) V zimě jezdíme na hory a podnikáme výlety na BĚŽKÁCH .
- d) V zeměpisu jsme se učili o KOLOBĚHU vody v přírodě.
- e) Voják, který uteče od své jednotky, se označuje jako dezertér, česky ZBĚH .
- f) V biologii se učíme o srdci a cévách, tedy o OBĚHOVÉ soustavě.

- A teď se zase budeme chvíli učit

Slovesa

O slovesech už jste přece slyšeli. Tak si napřed zopakujte, co už o nich víte:

- 1. Jaký věcný význam vyjadřují slovesa?**
- 2. Jaké mluvnické kategorie (významy) mohou slovesa vyjadřovat?**
- 3. Jakým větným členem jsou nejčastěji ve větě?**
- 4. Jak se označuje ohýbání u sloves?**

- Odpověděli jste na všechny otázky? Teď si své odpovědi zkontrolujte.

Napřed si zopakujte, co už o slovesech víte:

1. Jaký věcný význam vyjadřují slovesa?
 - *Slovesa jsou slova, která vyjadřují děj (činnost, stav nebo změnu stavu), tj. říkají nám, co osoby, zvířata nebo věci dělají.*
 - *Např. Eda sedí na trávě a vyplazuje jazyk. Sluníčko svítí. Tráva se zelená.*

Napřed si zopakujte, co už o slovesech víte:

1. Jaký věcný význam vyjadřují slovesa?
2. Jaké mluvnické kategorie (významy) mohou slovesa vyjadřovat?
 - *mluvnické významy sloves - osoba, číslo, způsob a čas*
3. Jakým větným členem jsou nejčastěji ve větě?
 - *přísudkem*
4. Jak se označuje ohýbání u sloves?
 - *časování*

- Ted' se chvíli zdržíme u mluvnických kategorií sloves.

Mluvnické významy sloves

- osoba (1.,2.,3.)
- číslo (jednotné, množné)
- způsob (oznamovací, rozkazovací, podmiňovací)
- čas (minulý, přítomný, budoucí)

POZOR:

Čas určujeme pouze u sloves ve způsobu oznamovacím.

Edova rada

Osobu a číslo umí určit i malé štěně. U způsobu a času se i velký pes jako já dříve pletl. Ted' ale vím, že je lepší určit napřed způsob a pak teprve čas. Když je totiž sloveso ve způsob rozkazovacím nebo podmiňovacím, čas se vůbec neurčuje a já můžu místo toho třeba prohnat kocoura od sousedů nebo rozvrtat záhon ředkviček.

Jenom u sloves v oznamovacího způsobu určím čas.

- Všechno jasné? Tak to vyzkoušíme!

Ve větách vyhledejte slovesa a určete jejich mluvnické významy:

Robinsona mrzelo, že si nemůže udělat v jeskyni větší zásobu jídla pro případ, že by nastalo špatné počasí.

Ve větách vyhledejte slovesa a určete jejich mluvnické významy:

Robinsona mrzelo (3. os. j.č. způsob oznamovací, čas minulý), že si nemůže (3. os. j.č. způsob oznamovací, čas přítomný) udělat v jeskyni větší zásobu jídla pro případ, že by nastalo (3. os. j.č. způsob podmiňovací) špatné počasí.

- Hotovo?

- Hotové to není, ještě přece jedno sloveso v textu zbylo!

Robinsona mrzelo (3. os. j.č. způsob oznamovací, čas minulý), že si nemůže (3. os. j.č. způsob oznamovací, čas přítomný) udělat v jeskyni větší zásobu jídla pro případ, že by nastalo (3. os. j.č. způsob podmiňovací) špatné počasí.

- Sloveso udělat nevyjadřuje mluvnické kategorie sloves, nemůžu u něj určit osobu, čas, způsob ani čas, je to neurčitý slovesný tvar (infinitiv).

Tak co, dosáhli jste cíle?

1. Jsou vám jasné všechny pravopisné jevy v diktátu, tedy víte, jak se které slovo píše a proč.
2. Víte, jaké jsou mluvnické kategorie (významy) sloves, a umíte je správně určit.

Pokud ano, máte pro dnešek od nás pokoj a můžete se těšit na příští lekci, kdy si řekneme víc o podmiňovacím způsobu.

- A kdo ještě nemá dost, může si vyzkoušet určování mluvnických kategorií v uč. 2/55.